

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра слов'янської філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри СФП

В.Я. ЗВИНЯЦКОВСЬКИЙ

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДПП 1.2.3 Практика усного та письмового перекладу

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 035 Філологія

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 035.03 Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно)

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація 035. 03 Слов'янські мови та літератури (переклад включно)

(назва спеціалізації)

факультет грецької філології та перекладу

(назва факультету)

2020 – 2021 рік

Робоча програма Практика усного та письмового перекладу для студентів
(назва навчальної дисципліни)

ОПП «Філологія. Переклад (українська, російська, польська)» за напрямом підготовки 035 Філологія,
спеціальністю 035.03 Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно)

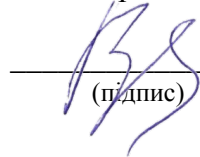
Розробники:

Т. М. Нікольченко, к. філол. н., доцент, доцент кафедри слов'янської філології та перекладу
Н. А. Гайдук, к. філол. н., доцент кафедри слов'янської філології та перекладу
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри слов'янської філології та перекладу

Протокол від «27» серпня 2020 року, № 1

Завідувач кафедри
слов'янської філології та перекладу

(підпис)

(В. Я. Звиняцковський)
(прізвище та ініціали)

© Нікольченко, 2020 рік
© Гайдук, 2020 рік
© МДУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>035 Філологія</u> (шифр і назва)		
Модулів –2	Спеціальність: 035.03 Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>Виконайте переклад уривку з художнього фільму</i>		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень – Магістр	Практичні, семінарські	
		30 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		59 год.	
		Індивідуальні завдання: 1 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% аудиторних занять, самостійної роботи – 62 %, індивідуальної роботи – 5%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: прищепити студентам навички практичного синхронного перекладу з української мови на російську, ознайомити з основними особливостями перекладу усних текстових жанрів, закріпити раніше отримані знання про принципи перекладу основних письмових текстових жанрів.

Завдання курсу:

- ознайомитися з різними усними текстовими жанрами;
- виділити основні особливості перекладу усних текстових жанрів;
- вивчити основні принципи синхронного перекладу;
- розглянути поняття універсального перекладацького скоропису (УПС), його основні принципи;

- виявити базові методи роботи перекладача-синхроніста;
- використовувати отримані знання на практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні усні текстові жанри та їхні особливості;
- провідні принципи роботи перекладача-синхроніста;
- основні труднощі роботи перекладача-синхроніста;
- базові основи універсального перекладацького скоропису;
- принципи та основи перекладу основних письмових текстових жанрів.

Студент повинен **вміти:**

- працювати з усними текстовими жанрами, виконувати синхронний та послідовний російсько-український переклад;
- працювати з усними текстовими жанрами, виконувати синхронний та послідовний переклад з української мови на російську;
- працювати з різними текстовими жанрами, здійснювати як письмовий, так і усний переклад з аркуша з урахуванням жанрових особливостей різних типів текстів;
- долати основні труднощі, що виникають у роботі перекладача-синхроніста;
- вести записи на УПС;
- перекладати з української мови на російську і навпаки за допомогою скорочених записів, використовуючи УПС;
- виконувати вправи, спрямовані на розвитку базових навичок перекладача-синхроніста;
- працювати з двомовними словниками.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Основні аспекти синхронного перекладу

Тема 1. Види і способи перекладу. Синхронний переклад.

Види і способи перекладу. Скорочений переклад. Вибірковий переклад. Функціональний переклад. Буквальний переклад. Семантичний переклад. Комунікативний переклад. Письмовий переклад.

Усний переклад, його різновиди: послідовний переклад, абзацний-фразовий переклад, послідовний переклад (із записом), кіно та відео переклад (КВП), синхронний переклад. З історії синхронного перекладу. Переваги і труднощі синхронного перекладу. Різновиди синхронного перекладу. Проблеми синхроністів, що виникають в процесі перекладу.

Тема 2. Проблема навчання синхронних перекладачів.

Ймовірнісне прогнозування в процесі синхронного перекладу. Підбір експериментального тексту. Вибір одиниць. Основні допущення. Обробка тексту.

Зміст навчання синхронному перекладу. Навчання синхронному перекладу з зоровою опорою. Синхронний переклад із зоровою опорою. Спеціальні вправи, націлені на освоєння синхрону. Аудіювання з рахунком. Ехо-повтор. Заповнення відсутніх компонентів структури речення або тексту. Вправи на прогнозування: заповнення купюр; завершення структури. Синхронізація готового тексту.

Змістовий модуль 2.

Універсальний перекладацький скоропис

Тема 1 Поняття, методика розробки УПС.

Поняття перекладацького скоропису. Історія виникнення і основні етапи розвитку перекладацького скоропису. Місце навчання перекладацькому скоропису в системі підготовки перекладача, або навіщо він потрібен? Вибір типу перекладацького запису.

Методика розробки індивідуальної системи символів перекладацького скоропису. Розташування перекладацького запису на папері, основні принципи. Перекладацькі труднощі, які не знімаються немовною фіксацією інформації, та шляхи їх подолання. Система вправ, спрямованих на навчання перекладацькому скоропису, базові поняття та комплекс завдань для виконання.

Змістовий модуль 3.

Тренінг перекладу основних усних текстових жанрів

Тема 1. Інтерв'ю, переговори, дискусія.

Переклад основних усних текстових жанрів. Практикум перекладу інтерв'ю (з використанням текстів різної тематики), основні особливості даного усного мовного жанру. Особливості ведення універсального перекладацького скоропису (УПС) при фіксації та переклад інтерв'ю. Відмінні особливості ведення УПС даного усного текстового жанру.

Переклад переговорів, дискусії, базова термінологія і принципи перекладу. Переклад при читанні з листа. Принципи перекладу аудіотекстів. УПС при веденні переговорів та дискусії. Проблеми фіксації за допомогою УПС переговорів та дискусії.

Тема 2. Публічна промова. Декларація і маніфест.

Переклад публічної промови. Основні труднощі перекладу ораторської промови.

Індивідуальний стиль оратора: принципи перекладу і основні труднощі. Переклад декларації та маніфесту. УПС при перекладі публічної промови, декларації та маніфесту.

Змістовий модуль 4.

Переклад з листа основних письмових текстових жанрів

Тема 1 Письмові текстові жанри, їх основні особливості

Переклад наукових і технічних текстів. Переклад підручника. Переклад інструкції. Переклад енциклопедичної статті. Переклад ділового листа.

Переклад документів фізичних та юридичних осіб. Переклад траурного інформаційного тексту. Переклад есе. Переклад мемуарів. Переклад науково-популярного тексту. Переклад юридичного тексту.

Переклад музикознавчого тексту. Переклад мистецтвознавчого тексту. Переклад філософського тексту. Переклад тексту проповіді. Переклад рекламного тексту. Переклад афоризмів, прислів'їв, приказок. Переклад художнього тексту. Переклад поезії. Відмінність УПС при фіксації текстів різної жанрової приналежності та їх особливостей.

Змістовий модуль 5.

Переклад аудіовізуальної інформації

Тема 1. Основні проблеми адекватності перекладу.

Поняття адекватності перекладу. Типи еквівалентності перекладу. Труднощі, що виникають при перекладі художнього тексту. Завдання художнього перекладу. Вимоги до перекладача художнього тексту та його функції. Проблеми взаємодії автора художнього тексту та перекладача. Розмовна мова в системі мови кіно. Емоційно-експресивне забарвлення мовлення.

Тема 2. Переклад текстів художніх фільмів.

Основні ознаки текстів художніх фільмів. Загальні питання перекладу художніх фільмів. Основні прийоми перекладу заголовків художніх фільмів. Особливості перекладу текстів з субтитрами. Трансформації та помилки при перекладі кінофільмів.

Модуль 2

ІНДЗ. Виконання перекладу уривка з художнього фільму.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів та тем	Кількість годин																			
	денна форма					заочна форма														
	усього	у тому числі					усього	у тому числі												
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Основні аспекти синхронного перекладу												
Тема 1. Види та способи перекладу. Синхронний переклад			3			10						
Тема 2. Проблема навчання синхронних перекладачів			2			10						
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>			5			20						
Змістовий модуль 2. Універсальний перекладацький скоропис												
Тема 3. Поняття, методика розробки УПС			5			10						
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>			5			10						
Змістовий модуль 3. Тренінг перекладу основних усних текстових жанрів												
Тема 4. Інтерв'ю, переговори, дискусія			5			5						
Тема 5. Публічна промова. Диклярація та маніфест			5			5						
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>			10			10						
Змістовий модуль 4. Переклад з листа основних письмових текстових жанрів												
Тема 6. Письмові текстові жанри, їхні основні особливості			5			10						
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>			5			10						
Змістовий модуль 5. Переклад аудіовізуальної інформації												
Тема 7. Основні проблеми адекватного перекладу			2			5						
Тема 8. Переклад текстів художніх фільмів			3			4						
<i>Разом за змістовим</i>			5			9						

<i>модулем 5</i>												
Усього годин	89		30			59						
Модуль 2												
<i>ІНДЗ</i>	1		-		1	-			-	-	-	
Усього годин	90		30		1	59						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назви тем	Кількість годин
1.	Види і способи перекладу	4
2.	Синхронний переклад	4
3.	Проблема навчання синхронних перекладачів	4
4.	Основні вправи для навчання синхронному перекладу	4
5.	Універсальний перекладацький скоропис	8
6.	Знаки і абрєвіатури в перекладацькому скорописі	6
7.	Умовні символи в перекладацькому скорописі	6
8.	Фіксування прецизійної інформації в швидкому темпі	6
9.	Використання перекладацького скоропису для фіксації текстів	6
10.	Практикум перекладу інтерв'ю (з використанням текстів різної тематики), основні особливості даного усного мовленнєвого жанру. Особливості ведення універсального перекладацького скоропису (УПС) при фіксації та перекладі інтерв'ю	6
11.	Переклад переговорів, дискусії, базова термінологія і принципи перекладу. УПС при веденні переговорів та дискусії	6
12.	Переклад публічної промови. Основні труднощі перекладу ораторської промови	4
13.	Переклад декларації і маніфесту. УПС при перекладі публічної промови, дикларации і маніфесту	4
14.	Переклад наукових і технічних текстів	6
15.	Переклад підручника	6
16.	Переклад інструкції. Переклад енциклопедичної статті	6
17.	Переклад художнього тексту. Переклад поезії	8
18.	Відмінність УПС при фіксації текстів різної жанрової приналежності та їх	4

	особливостей	
19.	Основні особливості адекватного перекладу	6
20.	Трансформації при перекладі субтитрів	6
21.	Основні помилки при перекладі кинотекстов	8
	Усього:	120

6. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем	Кількість годин
1.	Кіно- та відеопереклад: особливості та основні труднощі	6
2.	Різновиди синхронного перекладу	6
3.	Навчання синхронного перекладу згідно моделі І. А. Зимньої і Р. В. Чернова	20
4.	Д. А. Швейцер як майстер-синхроніст	20
5.	Історія виникнення та основні етапи розвитку перекладацького скоропису	12
6.	УПС в роботах Р. К. Міньяр-Белоручева	12
7.	УПС А. П. Чужакіна	16
8.	«Перекладацька нотація» В. С. Алексєєвої і її вправи з мнемотехніки	20
9.	Роботи Д. Селескович і М. Ледерер з синхронного перекладу і УПС	12
10.	Німецька школа УПС. Х. Матиссек	12
11.	Роботи Ж. Ербера і Ж.-Ф. Розана про символи для ведення УПС	12
12.	Індивідуальний стиль оратора: принципи перекладу і основні труднощі	12
13.	Переклад ділового листа. Переклад документів фізичних та юридичних осіб	10
14.	Переклад траурного інформаційного тексту	6
15.	Переклад есе	8
16.	Переклад музикознавчого тексту	8
17.	Переклад мистецтвознавчого тексту	8
18.	Переклад філософського тексту. Переклад тексту проповіді	8
19.	Переклад рекламного тексту	8
20.	Переклад афоризмів, прислів'їв та приказок	8
	Всього:	224

7. Індивідуальні завдання

- виконання синхронного перекладу з попередньою домашньою підготовкою тексту з уривка художнього фільму (за вибором студента) з російської на українську мову – I семестр;
- виконання синхронного перекладу без попередньої домашньої підготовки тексту з уривка художнього фільму (за вибором викладача) з української мови на російську – II семестр;
- виконання письмового перекладу у 5000 символів будь-якого аудіо тексту за вибором студента – III семестр.

8. Методи навчання

Конспекти лекцій, підручники, конспектування навчальних посібників з метою підготовки до семінарських і практичних занять, дискусії;

виконання усних синхронних і послідовних перекладів заданих текстових жанрів, перекладів з листа, перекладів заздалегідь заготовлених текстів оратора, переказів з використанням аудіозаписів;

виконання індивідуального науково-дослідного завдання (виконання синхронного перекладу з попередньої домашньої підготовкою тексту або без підготовки з уривка художнього фільму (за вибором студента) з російської на українську мову).

9. Методи контролю

Оцінювання практичних робіт, контроль самостійної роботи студентів, модульна контрольна робота, перевірка індивідуального завдання.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																		Сума		
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4 – 5							
ПР 1	ПР 2	ПР 3	ПР 4	ПР 5	ПР 6	ПР 7	ПР 8	ПР 9	ПР 10	ПР 11	ПР 12	ПР 13	ПР 14	ПР 15	ПР 16	ПР 17	ПР 18	МКР	ИНИЗ	
6				10					6				20					29	29	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій, підручники, хрестоматії, підготовлені до перекладу тексти, аудіо тексти, вправи за темою, тренінг з синхронного перекладу.

14. Рекомендована література

Базова

- 1. Алексеева И. С.** Профессиональный тренинг переводчика. / И. С. Алексеева. – М.: Наука, 2000. – 271 с.
- 2. Арнольд И. В.** Стилистика: Современный английский язык. / И. В. Арнольд. – М: Высшая школа, 2002. – 247 с.
- 3. Бархударов Л. С.** Язык и перевод / Л. С. Бархударов. – М.: Русский язык, 1975. – 311 с.
- 4. Влахов С., Флорин С.** Непереводимое в переводе / С. Влахов. – М.: Прогресс, 1980. – 260с.
- 5. Виноградов В. В.** Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика / В. В. Виноградов. – М.: Русский язык, 1963. – 275 с.
- 6. Виссон Л.** Синхронный перевод / Л. Виссон. – М.: Прогресс, 1998. – 276 с.
- 7. Казакова Т. А.** Практические основы перевода / Т. А. Казакова. – Спб.: Союз, 2001. – 211 с.
- 8. Комиссаров В. Н.** Лингвистика перевода / В. Н. Комиссаров. – М.: Прогресс, 1974. – 278 с.
- 9. Комиссаров В. Н.** Слово о переводе / В. Н. Комиссаров. – М.: Прогресс, 1973. – 256 с.
- 10. Комиссаров В. Н.** Теория перевода / В. Н. Комиссаров. – М.: Прогресс, 1990. – 250 с.

11. **Крупнов В. Н.** В творческой лаборатории переводчика. / В. Н. Крупнов. – М.: ВШ., 1976. – 157 с.
12. **Латышев Л. К.** Курс перевода: Эквивалентность перевода и способы её достижения / Л. К. Латышев. – М.: .Прогресс, 1991. – 248 с.
13. **Латышев Л. К.** Технология перевода / Л. К. Латышев. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 452 с.
14. **Ломакина Е. Н.** Редактирование. Основные «хитрости» профессии переводчика / Е. Н. Ломакина. – М.: Просвещение, 1994. – 280 с.
15. **Миньяр-Белоручев Р. К.** Общая теория перевода и устный перевод / Р. К. Миньяр-Белоручев. – М.: Наука, 1980. – 176 с.
16. **Рецкер Я. И.** Теория перевода и переводческая практика / Я. И. Рецкер. М.: ВШ., 1974. – 157 с.
17. **Федоров А. В.** Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы) / А. В. Федоров. – М.: Высшая школа, 1983. – 197 с.
18. **Чернов Г. В.** Теория и практика синхронного перевода / Г. В. Чернов. – М.: Просвещение, 1987. – 137 с.
19. **Швейцер А. Д.** Теория перевода: статус, проблемы, аспекты / А. Д. Швейцер. М.: ВШ., 1988. – 194 с.

15. Інформаційні ресурси

1. **Владимирова В. Г.** К проблеме об обучении межкультурной коммуникации с использованием аутентичных пособий. – В. Г. Владимирова. – Режим доступа: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-3429.html?page=11>
2. **Голуб И. Б.** Стилистика русского языка: Учеб. пособие. – И. Б. Голуб. – Режим доступа: <http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook028/01/>
3. **Компаниченко В. В.** Некоторые семантические проблемы перевода. – В. В. Компаниченко. – Режим доступа: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-3429.html?page=11>
4. **Лазарева О. П.** Обучение переводу для делового и профессионального общения. – О. П. Лазарева. – Режим доступа: <http://rudocs.exdat.com/docs/index-3429.html?page=11>
5. **Мигولاتьева И. В.** Теория перевода (курс лекций). – И. В. Мигولاتьева. – Режим доступа: <http://web-local.rudn.ru/web-local/prep/rj/index.php>
6. **Нелюбин Л. Л., Князева Е. Г.** Переводческая лингводидактика: учебно-методическое пособие. – Л. Л. Нелюбин, Е. Г. Князева. – Режим доступа: http://fictionbook.ru/author/kollektiv_avtorov/perevodovedcheskaya_lingvodidaktika_uche/read_online.html?page=1

Додаток до Робочої програми навчальної дисципліни щодо внесення змін

Зміни обговорено та затверджено на засіданні кафедри слов'янської філології та перекладу протокол № _____ від «___» _____ 20__р.

Завідувач кафедри

_____ (_____)
підпис (прізвище та ініціали)

№ з/п	№ та зміст пункту, до якого внесені зміни	ПІБ викладача	Підпис викладача